

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

The School Administrators's Skill in The Twenty First Century at Parkkad District,
Under Office of Buengkan Primary Educational Service Area Office

ศิริมาศ แสนเสน

Sirimat Sansen

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: 6353100207.edu@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามอายุ และวิทยฐานะ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วย ครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 231 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 148 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกนและสุ่มอย่างง่าย วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที่

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมและรายด้านทุกทักษะ อยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามอายุและวิทยฐานะ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The objectives of the research were: 1) to study the school administrator's skill in the twenty first century at Pakkad district, under the office of Buengkan primary Educational Service Area Office. 2) to compare the school administrator's skill in the twenty first century in Pakkad district, under the office of Buengkan primary Educational Service Area Office. as the difference of age, and academic position. The research was survey research, the population was 231 teachers, the sample was 148 teachers by using Crejcie & Morgan's table, and simple random sampling was employed. There were four steps of the methodology; (1) review related literature; (2) construct research instruments; (3) collecting data; (4) analysis of data. The questionnaire for collecting data was five determination was five rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, arithmetic mean, Standard Deviation, and t-test.

Major finding: 1) the school administrator's skill in the twenty first century at Pakkad district, under of Buengkan primary Educational Service Area Office. as the over all and each aspect were high levels; 2) the comparison of the school administrator's skill in the twenty first century in Pakkad district, under the office of Buengkan primary Educational Service Area Office. as the difference of age, and academic position, there were no differences.

Keyword: School administrator's skill in the twenty first century

บทนำ

ความท้าทายด้านการศึกษาศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ 3 ทักษะ จากแนวคิดของ Katz (1955) คือ ทักษะทางเทคนิค (Technical Skills) ทักษะทางด้านมนุษย์ (Human Skills) และทักษะความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ในด้านของ Drake and Roe (1986) ได้ขยายแนวคิดของ Katz ว่าทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษานั้นควรมี 5 ทักษะ เพิ่มเติมจากทักษะทั้งสามของแคทซ์อีก 2 ทักษะคือ ทักษะทางการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional/Communication Skills) และทักษะด้านการบริหาร (Administrative Skills) ว่าเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร ในด้านของ Rocky (2013 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) กล่าวว่า ทักษะที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการสร้างทีมงาน (Team Building) ซึ่งผู้นำสถานศึกษาเพียงลำพังไม่สามารถทำให้บรรลุผลในภารกิจที่มากมายนี้ได้ จึงต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ดังนั้นทักษะการสร้างทีมจึงเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับ ทองพันชั่ง พงษ์วารินทร์, (2552: 3 อ้างถึงในสมคิด นาคขวัญ, 2561: 11) ได้กล่าวถึงทักษะการสร้างทีม (Team Building) ว่าการทำงานเป็นทีม คือ หัวใจสำคัญของการทำงานเพราะงานที่ว่ายากก็จะสามารถสำเร็จได้ง่าย ๆ ด้วยความสามัคคี และจากการศึกษาของ Yang (2016) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอเมริกาเหนือ (A Literature Review of the Skill Required by 21st Century School Administrators) ผลของการศึกษาพบว่าเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการการศึกษาปัจจุบัน ผู้บริหารจะต้องมีทักษะและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนและใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน (สมคิด นาคขวัญ, 2561: 12)

นอกจากนี้ผู้บริหารต้องศึกษาและเข้าใจทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร ข้อมูลสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ 2) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม 4) ทักษะความร่วมมือการทำงานเป็น ทีมและภาวะผู้นำ 5) ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การเขียน และการพิมพ์ 8) การอ่านและการฟัง 9) การคำนวณ 10) การตั้งคำถาม 11) การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม 12) ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ 13) ทักษะอาชีพและทักษะการใช้ชีวิต 14) การจัดการองค์ความรู้และการประยุกต์ใช้ 15) ความสามารถในการใช้เหตุผล 16) ทักษะการเรียนรู้ที่แท้จริง 17) การเรียนรู้เชิงกระบวนทัศน์ 18) ทักษะการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และ 19) คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในปัจจุบันจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจเชิงลึกด้านเนื้อหากรอบ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อันจะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการจัดเรียนรู้ที่เหมาะสมนำไปสู่การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การประเมินผลที่ครอบคลุมหลักสูตรเนื้อหาวิชาในลักษณะที่เป็นสหวิทยาการ ความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนที่แตกต่าง โดยเน้นที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม รวมไปถึงการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป (สุณิสรา แพทย์พิพัฒน์, 2562: 7) และในสถานการณ์ปัจจุบัน ทักษะที่สำคัญในการใช้ชีวิตและทำงานในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ มีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะในด้านการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในอำเภอปากคาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความสนใจที่จะศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีระดับความคิดเห็นมาก-น้อยเพียงใด และในทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารงานเกิดผลสัมฤทธิ์ในเชิงบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับที่ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเกิดความพึงพอใจมากที่สุด และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามอายุ และวิทยฐานะ

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน ประเมินทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะต่างกัน ประเมินทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่องทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการบริหารจัดการองค์กร 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Drake and Roe (1986); Katz (1995); Harris (1985); Baird (2006); Doe (2009); Ejimofor (2007); Weigel (2012) และมณฑาทิพย์ นามนุ (2561: 17)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 18 โรงเรียน จำนวนครูผู้สอน 231 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 148 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของ Krejcie and Mogan (1970: 607-610)

และนำมาทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้กลุ่มวิทย์ฐานะ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มวิทย์ฐานะครูชำนาญการ (2) กลุ่มวิทย์ฐานะครูชำนาญการพิเศษหรือสูงกว่า แล้วสุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละกลุ่ม แบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม

3. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยอายุ และวิทย์ฐานะ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการบริหารจัดการองค์กร 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Drake and Roe (1986); Katz (1995); Harris (1985); Baird (2006); Doe (2009); Ejjimofor (2007); Weigel (2012) และมณฑาทิพย์ นามนุ (2561: 17)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของ Liket ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ และวิทย์ฐานะ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ แบ่งเป็น 5 ด้าน มีจำนวน 40 ข้อ

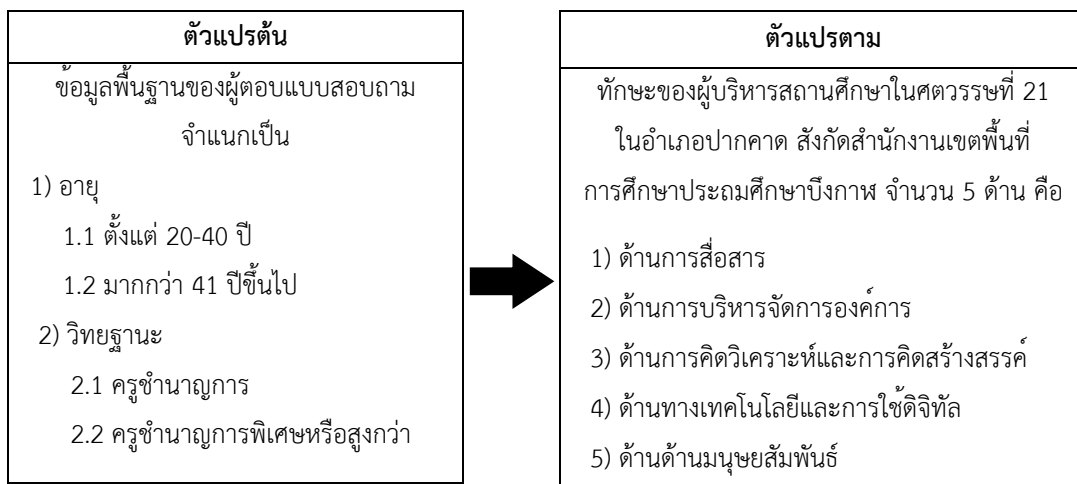
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สถิติที่ใช้คือ ค่า t-test

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ผู้บริหารมีกระบวนการในการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ ได้เป็นอย่างดี และข้อ 5 ผู้บริหารมีความชัดเจนในคำสั่งมอบหมายงานให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารจัดการองค์การ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ผู้บริหารมีกระบวนการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และข้อ 8 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการองค์การให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 ผู้บริหารสามารถนำองค์การไปสู่ความเป็นมืออาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านทางด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบจำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบางประเด็น ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิตา เพลินจิต (2558) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการสื่อสาร พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ผู้บริหารมีกระบวนการในการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ ได้เป็นอย่างดี และข้อ 5 ผู้บริหารมีความชัดเจนในคำสั่งมอบหมายงานให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย (2561) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุริยา ทองยัง (2558) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารจัดการองค์การ พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการบริหารจัดการองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ผู้บริหารมีกระบวนการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และข้อ 8 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการองค์การให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐพงษ์ ปริชานนทกุล (2563) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

1.3 ด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 ผู้บริหารสามารถนำองค์การไปสู่ความเป็นมืออาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิตา เพลินจิต (2558) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิตา เพลินจิต (2558) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุริยา ทองยั้ง (2558) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านทางด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญยวีร์ย์ เสวตวงศ์สกุล (2557) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิตา เพลินจิต (2558) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบจำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามอายุ โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าจำแนกตามอายุกับระดับ

ความคิดเห็นของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่าไม่แตกต่างกัน แสดงว่าผู้บริหารแสดงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่บ่งบอกถึงการมีความรู้ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ ประเมินสื่อและสิ่งที่ได้รับโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อ ตระหนักถึงผลกระทบของสื่อที่มีต่อบุคคลและสังคม รู้จักเลือกรับและใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชนและสังคม และยังแสดงพฤติกรรมกรรมการแสดงออก ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่แสดงออกถึงความสามารถในการสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน เกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ รวมถึงการโน้มน้าวใจหรือกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์และยอมรับในวิสัยทัศน์ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้โดยเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า ไม่แตกต่าง นั้นแสดงว่า ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการและชำนาญการพิเศษหรือสูงกว่า ไม่ส่งผลกระทบต่อระดับความคิดเห็นของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย โชคชัย นาไชย (2559) ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การเปรียบเทียบทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน มีทักษะการบริหารความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ด้านการสื่อสาร ผู้บริหารควรจะพัฒนาทักษะตนเองด้านกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น มีความชัดเจนในคำสั่งมอบหมายงาน รวมไปถึงให้คำแนะนำหรือชี้แนะให้บุคลากรปฏิบัติตามได้อย่างโดดเด่น เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา
2. ด้านการบริหารจัดการองค์การ พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์
3. ด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถใช้เทคนิคการบริหารปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์
4. ด้านทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสู่ชุมชน
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนและเครือข่ายอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลในเชิงลึก
3. ควรมีการใช้ตัวแปรอื่นในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจียมทอง. (2561). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จันทร์เพ็ญ ธนะฤกษ์. (2555). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). **บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- โชคชัย นาไชย. (2559). **ทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). **วิธีการทางสถิติสำหรับงานวิจัย เล่ม 1**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญยวีร์ย์ เสวตวงศ์สกุล. (2557). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช**, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2559). **วิถีสร้างการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ออนไลน์)**, แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=S0j6Gs2wNjk>.
- ไพฑูริย์ สีนารัตน์. (2557). **ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของโลกในศตวรรษที่ 21**, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานแห่งชาติ.
- พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย). (2556). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์**, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**, ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- แพรวดาว สอนองฝัน. (2557). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3**, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ระพีพัฒน์ หาญโสภณ. (2562). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2555). **สถิติวิทยาทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วสันต์ สุทธาวาส. (2560). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างศักยภาพความเป็นนวัตกรรมการศึกษา**.
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ:
 มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **การวิจัยทางการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**.
- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2557). **ทำไมต้องทักษะในศตวรรษที่ 21 ในบทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21**.
 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภัค ยมพุก. (2558). **การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ
 ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาพร บุญมาก. (2552). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหาร
 และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 2**.
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (2556). **ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้
 แห่งศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สมชาย รุ่งเรือง ธีรวัฒน์ จันทิก. (2560). **รูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์**.
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมคิด นาคขำ. (2561). **ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2557). **เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาครูและบุคลากรการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1-2 หลักสูตรพัฒนาครูโดยการสร้างระบบที่เลี้ยง**.
 ณ โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ อำเภอเมืองแพร่.
- สุรียา ทองยัง. (2558). **ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อำนาจ พลรักษา. (2556). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2**. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อำนาจ พลรักษา. (2557). **การศึกษาในศตวรรษที่ 21**. เข้าถึงข้อมูลจาก <http://www.krutao.wordpress.com>
- อำนาจ พลรักษา. (2557). **ทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. เข้าถึงข้อมูลจาก <https://ksitds55.wordpress.com/>

- Baird. (2006). *Research Capacity Building: A Scottish Model. Paper Presented to American Educational Research Association*. San Diego Keynote Symposium: Capacity building evaluations, initiatives and obstacles across the UK: Reflections from England, Scotland, Wales and Northern Ireland.
- Ejimofofor. (2007). *Dissertation Abstracts International*. 69(01): unpagged; July.
- Harris. (1985). *Supervision Behavior in Education*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Katz. (1955). Identification of Stream Drift Mechanisms: an Experimental and Observational Approach. *Ecology*, 66(1): 1749-1761.
- Rice, W.L. (1971). *Leadership behavior of elementary school principals and teacher in five central savannah river area school districts in Georgia*. Dissertation Abstract International, 46, 378A.
- Weigel. (2012). The 1001 Genomes Project for Arabidopsis Thaliana. *Genome Biol*, 10: 107.